

Tytuł: Chorągiew procesyjna.

Matka Boska z Jezusem - Hodegetria

Autor, warsztat: nieznany, południowo wschodnia
Polska, łemkowski

Czas powstania: początek XIX wieku

Technika, materiał: olej na płótnie

Wymiary (W x S): 70,0 cm x 57,5 cm

Obraz był w przeszłości chorągwią procesyjną, stąd jego dwustronny charakter. Przedstawienie jest zgodne z ikonograficznym typem Hodegetrii. Wizerunek na chorągwi jest prawdopodobnie kopią obrazu ołtarzowego, o czym świadczy umieszczenie kompozycji w półkolistej wnęce i motywy roślinne w tle, charakterystyczne dla XVI i XVII wiecznych wizerunków. Obraz malowany jest dość nieporadnie, bez zachowania proporcji. Kolor płaszcza Maryi według kanonu powinien być niebieski a nie czerwony, zaś Dzieciątko powinno trzymać w ręce ewangeliaz. W prezentowanym obrazie jest to kwiat, który zwykle towarzyszy Maryi. Na tych przykładach widać pewną dowolność i brak głębszej wiedzy teologicznej cechowego twórcy chorągwi.

Hodegetria to jedno z najstarszych wyobrażeń Maryi z Jezusem. Słowo „hodegetria” tłumaczone jest jako: Przewodniczka, Wskazująca Drogę. Tą drogą jest oczywiście Jezus Chrystus a celem zbawienie. Matka Boska przedstawiona jest w półpostaci, poważna i dostojna. Nie jest to czuła matka znana z choćby renesansowych obrazów ale Matka Zbawiciela. Prawą ręką wskazuje na Syna. Chrystus, choć jest dzieckiem, nie jest przedstawiony jako budzące tklivość niemowlę ale jako młodzieniec – Emmanuel – uobecnienie Boga. Chrystus prawą rękę unosi w geście błogosławieństwa. W lewej ręce trzyma zamkniętą księgę – ewangeliaz. Jest to ważny symbol podkreślający, że Chrystus przynosi nowe prawo - ewangelię.